

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.4.2011
KOM(2011) 220 wersja ostateczna

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Ocena okresowa programu „Młodzież w działaniu”

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Ocena okresowa programu „Młodzież w działaniu”

1. WPROWADZENIE

Program „Młodzież w działaniu” (Program), który ma na celu rozwój współpracy w obszarze dotyczącym młodzieży w Unii Europejskiej, obejmuje lata 2007 do 2013. Na podstawie art. 15 decyzji nr 1719/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiającej Program¹, „Komisja przedstawia (...) okresowe sprawozdanie z oceny uzyskanych wyników oraz aspektów jakościowych i ilościowych w zakresie wykonania Programu”.

Jest to przedmiotem niniejszego sprawozdania opierającego się na niezależnej zewnętrznej ocenie oraz na sprawozdaniach dotyczących wdrożenia Programu złożonych Komisji przez państwa w nim uczestniczące.

Ocena udostępniona jest na stronie: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports

2. CELE PROGRAMU

Wdrożenie Programu od 2007 roku:

- umożliwiło młodzieży uczenie się „pozaformalne”, w celu zwiększenia jej umiejętności i kompetencji (zdolności do zatrudnienia) oraz aktywnej postawy obywatelskiej (uczestnictwa),
- stworzyło organizacjom młodzieżowym i osobom pracującym z młodzieżą okazje do szkoleń i współpracy, w celu zwiększenia profesjonalizmu i europejskiego wymiaru pracy z młodzieżą w Europie.

Wynika to z ogólnych celów Programu, które są następujące:

- (1) „promowanie aktywnych postaw obywatelskich młodzieży ogólnie, a jej europejskich postaw obywatelskich w szczególności;
- (2) rozwój solidarności i wspieranie tolerancji wśród młodzieży, w szczególności w celu wzmocnienia spójności społecznej w UE;
- (3) promowanie wzajemnego zrozumienia między młodymi ludźmi w różnych państwach;

---

¹ Dz.U. L 327 z 24.11.2006, s. 30.

- (4) przyczynianie się do podnoszenia jakości systemów wspierających działania młodzieży oraz do rozwijania przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego możliwości działania w dziedzinie młodzieży;
- (5) wspieranie współpracy europejskiej w dziedzinie młodzieży”

i które „uzupełniają cele w innych dziedzinach działalności Wspólnoty, szczególnie w dziedzinie uczenia się przez całe życie, w tym szkolenia zawodowego oraz kształcenia formalnego i pozaformalnego, jak również w innych dziedzinach, takich jak kultura, sport i zatrudnienie”.

3. NAJWAŻNIEJSZE DANE:

Główne wyniki ilościowe Programu w okresie trzech lat 2007-2009 (zob. załącznik) są następujące:

- w Programie uczestniczyło ponad 380 000 osób (278 000 młodych ludzi i 102 000 osób pracujących z młodzieżą);
- dotacje otrzymało 21 800 spośród 42 700 przedłożonych projektów (wzrost o 14 % w okresie od 2007 do 2008 r. i o 18 % w okresie od 2008 do 2009 r.); odsetek projektów, które otrzymały dotację, obniżył się z 52 % w 2007 r. do 43 % w 2009 r.
- Program angażował co roku około 20 000 promotorów (organizacji młodzieżowych, nieformalnych grup młodzieży, podmiotów publicznych...), przy czym, zgodnie z analizą danych z 2009 r., wskaźnik wymiany z roku na rok był znaczny (jedynie 28 % beneficjentów z roku 2009 było beneficjentami Programu w 2008 r.).

Środki operacyjne przydzielone Programowi w latach 2007-2009 wynosiły 405,4 mln EUR (360,9 mln EUR z rocznego budżetu EUR27 i 44,5 mln EUR odpowiadające dodatkowemu przydziałowi łącznie z wkładem państw EFTA/EOG oraz państw kandydujących) i zostały w pełni wykorzystane.

Ze względu na dużą liczbę projektów i potrzebę bliskiego kontaktu z beneficjentami, Program jest w dużej mierze (81 % budżetu) zarządzany w sposób „zdecentralizowany” przez agencje krajowe utworzone w państwach uczestniczących. Osiem agencji krajowych, poza wykonywaniem zadań agencji krajowych w swoich państwach, stanowi ośrodki współpracy SALTO (Support, Advanced Learning and Training Opportunities) udzielające wsparcia wszystkim agencjom krajowym poprzez rozwój szczególnych obszarów kompetencji geograficznych lub tematycznych. W ramach Programu wsparcie otrzymują również ośrodki informujące o możliwościach oferowanych młodzieży na poziomie europejskim (sieć Eurodesk).

Niektóre działania Programu wymagające „scentralizowanego” podejścia na poziomie europejskim są zarządzane przez Agencję Wykonawczą ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA).

4. OCENA

4.1. Procedury

Ocena okresowa opiera się na:

- sprawozdaniach z oceny przedstawionych przez państwa członkowskie i inne państwa uczestniczące (sprawozdania krajowe);
- sprawozdaniu sporządzonym przez niezależnego zewnętrznego oceniającego, który, oprócz wyżej wymienionych sprawozdań krajowych i wyników wprowadzonego przez Komisję stałego monitorowania, opierał się również na własnych badaniach. Ocena zewnętrzna została wykonana przez ECORYS, na podstawie umowy ramowej zawartej z Komisją w 2006 r. w wyniku zaproszenia do składania ofert.

Podejście przyjęte w ocenie zewnętrznej oparto na następujących działaniach:

- badanie źródeł wtórnych;
- rozmowy (w szczególności z beneficjentami, organami krajowymi i agencjami krajowymi);
- zogniskowane wywiady grupowe z młodzieżą;
- wykorzystanie wyników badania zrealizowanego przez Komisję w styczniu 2010² na próbie 4 550 uczestników (młodzież, osoby pracujące z młodzieżą i organizacje młodzieżowe), mającego na celu ocenę wpływu Programu w odniesieniu do efektów uczenia się oraz aktywnej postawy obywatelskiej młodych uczestników;
- badanie internetowe przeprowadzone w czerwcu 2010 r. w grupie 3 920 młodych uczestników;
- badanie internetowe przeprowadzone wśród 2 000 młodych osób nieuczestniczących w Programie (grupa kontrolna);
- sprawozdania krajowe.

4.2. Wnioski z oceny

Oceniający wyciągnęli bardzo pozytywne wnioski w odniesieniu do wielu aspektów dotyczących znaczenia, komplementarności i wartości dodanej Programu, jego efektywności i skuteczności. Ich ocenę w dużym stopniu potwierdzają wnioski zawarte w sprawozdaniach organów krajowych.

---

² http://ec.europa.eu/youth/focus/focus1757_en.htm

Ponadto zwracają oni uwagę na kilka udoskonaleń w porównaniu z poprzednim programem, chociaż logika interwencji nadal ma kilka słabych punktów i Program jest nadal skomplikowany.

Dochodzą również do wniosku, że Program dobrze wypada w porównaniu z innymi programami, pod względem wyrażonej przez uczestników „satisfakcji klientów”. Bardzo pozytywne wyniki pod względem satysfakcji uczestników Programu potwierdza porównanie z poziomem satysfakcji takiej samej grupy osób niebędących uczestnikami, które wzięły udział w projektach dotyczących młodzieży finansowanych z innych źródeł.

4.2.1. Znaczenie, komplementarność i wartość dodana

Program zajmuje się problemami stwierdzonymi w chwili jego przyjęcia (takimi jak niski udział w życiu społeczności oraz kwestia zdolności do zatrudnienia). Młodzi uczestnicy oraz inne zainteresowane strony uznają, że działania mają duże znaczenie. Biorąc pod uwagę aktualne problemy, niektóre zainteresowane strony zwracają się o położenie jeszcze większego nacisku na zdolność do zatrudnienia; w oparciu o analizę problemów możliwe było wzmocnienie tego czynnika bez osłabienia celów związanych z uczestnictwem oraz przy uwzględnieniu komplementarności z działaniami w ramach innych programów. Wsparcie osób pracujących z młodzieżą uznaje się za istotne, ponieważ przyczynia się do zwiększenia uznania dla pracy z młodzieżą i jakości tej pracy oraz jakości edukacji „pozaformalnej”. Organizacje młodzieżowe uznają znaczenie Programu, ponieważ umożliwia im testowanie innowacyjnych strategii i budowanie własnych zdolności.

Program dobrze wpisuje się w szerszą politykę UE na rzecz młodzieży określoną, kiedy był on tworzony; jest on również w dużym stopniu komplementarny ze strategiami przyjętymi później, takimi jak odnowione ramy europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018)³ oraz Mobilna młodzież⁴.

Pod względem komplementarności, program „Młodzież w działaniu” uzupełnia program „Uczenie się przez całe życie” poprzez skupienie się na edukacji „pozaformalnej” i osobach pracujących z młodzieżą. Jego cele wiążą się również z programami „Europa dla obywateli” i „Kultura”, chociaż zakres programu „Młodzież w działaniu” wyróżnia nacisk na kształcenie pozaformalne oraz młodzież jako grupa docelowa. Kolejną cechą różniącą go od innych programów jest fakt, że skupia się na włączeniu mniej uprzywilejowanej młodzieży.

Program jest także w dużym stopniu komplementarny z programami krajowymi. Warunki krajowe w państwach objętych Programem znacznie się różnią pod względem działań i innych dostępnych programów. W niektórych państwach istnieją działania krajowe porównywalne z działaniami w ramach Programu, w szczególności wspierające inicjatywy młodzieżowe i wolontariat. Dla innej grupy państw Program jest głównie instrumentem uzupełniającym, ponieważ skupia się w szczególności na kształceniu „pozaformalnym”, obejmuje wymianę wiedzy i doświadczeń między uczestniczącymi państwami, stwarza ponadnarodowe możliwości oraz kładzie nacisk na społeczeństwo obywatelskie i integrację społeczną. W trzeciej grupie państw, w których praktycznie nie ma programów adresowanych

---

³ Dz.U. C 311 z 19.12.2009, s. 1.

⁴ COM(2010) 0477 wersja ostateczna z 15.09.2010.

do młodzieży, Program równoważy niedostatek środków finansowych dla tej grupy docelowej.

Pod względem wartości dodanej głównym wkładem Programu jest ułatwienie międzynarodowej współpracy w odniesieniu do młodzieży. Ponadto pozytywnie ocenia się pewne aspekty, takie jak zakres uczenia się pozaformalnego, aktywne uczestnictwo młodzieży, możliwości pogłębienia wiedzy na temat Europy oraz fakt, że mniej uprzywilejowana młodzież jest konkretną grupą docelową. W przypadku organizacji młodzieżowych i osób pracujących z młodzieżą, jako wartość dodaną podkreśla się międzynarodową wymianę doświadczeń, nauczanie międzykulturowe i międzynarodowe oraz możliwości szkoleniowe i tworzenie sieci. Sama młodzież, jako ważne aspekty wartości dodanej Programu, podkreśla aspekt współpracy, wymiar międzynarodowy i szeroki wybór działań

Wymiana doświadczeń i współpraca należą do najbardziej cenionych elementów Programu, których nie można łatwo osiągnąć za pomocą programów krajowych lub regionalnych. To samo dotyczy celów Programu związanych z mobilnością. Działania, które można wdrożyć tylko w jednym państwie, (takie jak poddziałanie „inicjatywy młodzieżowe”) są często postrzegane jako pierwszy stopień Programu o łagodnych kryteriach uczestnictwa, co jest szczególnie istotne w przypadku mniej uprzywilejowanej młodzieży; dlatego wartość dodaną stanowi raczej wymiana międzynarodowa.

4.2.2. Skuteczność

Program skutecznie realizuje swoje cele związane z młodzieżą i jego wpływ na społeczeństwo nie ogranicza się do uczenia się pozaformalnego. Chociaż wszystkie działania istotnie przyczyniają się do realizacji celów, istnieją różnice dotyczące poszczególnych poddziałań. Wymiana młodzieży przyczynia się w szczególności do poczucia przynależności do UE i uczestnictwa w życiu demokratycznym; wolontariat europejski w największym stopniu przyczynia się do zdolności do zatrudnienia, rozwoju osobistego, mobilności i znajomości języków, a inicjatywy młodzieżowe przyczyniają się głównie do wspierania ducha przedsiębiorczości i kreatywności. Świadectwo Youthpass (mające na celu ocenę efektów uczenia się podczas projektu realizowanego w ramach Programu) jest użytecznym narzędziem służącym poprawie szans na rynku pracy.

Poprzez wspierane projekty Program jest skutecznie ukierunkowany na mniej uprzywilejowaną młodzież. Aby dotrzeć do grupy docelowej, organizowane są inne działania o szerszym zasięgu, takie jak szkolenia lub informowanie na temat integracji. Mogą jednak istnieć okazje do szerszego włączenia mniej uprzywilejowanej młodzieży poprzez dalsze zachęcanie organizacji młodzieżowych, by skupiły się na tej grupie.

Większość organizacji młodzieżowych wskazuje na pozytywny wpływ Programu na rozwój systemów podnoszenia jakości działań młodzieży oraz rozwój zdolności organizacyjnych społeczeństwa obywatelskiego, a także na promowanie europejskiej współpracy w dziedzinie młodzieży. Większość organizacji młodzieżowych i osób pracujących z młodzieżą bierze udział w wymianie dobrych praktyk i tworzone są sieci. Bardzo ceniony jest wymiar międzynarodowy, rośnie też wiedza na temat uczenia się „pozaformalnego” w ramach pracy z

młodzieżą. Dlatego w odpowiedziach stwierdza się na ogół, że nastąpiła poprawa jakości pracy z młodzieżą.

Wpływ Programu na prawodawstwo krajowe jest ograniczony. Jego wpływ na krajowe polityki i praktyki dotyczące młodzieży jest bardziej obiecujący, częściowo dlatego, że agencje krajowe coraz bardziej angażują się w kształtowanie polityki.

Ponad jedna trzecia młodych ludzi słyszała o Programie lub jego działaniach⁵. Jednocześnie osoby uczestniczące i nieuczestniczące w Programie uważają, że nie jest on dostatecznie widoczny i znany, co oznacza, iż nadal istnieje możliwość poprawy.

Program ma trwały wpływ na uczestników i osoby pracujące z młodzieżą, który przekłada się na udział w działaniach po jego zakończeniu, działania następcze dla organizacji pozarządowych i zwiększoną mobilność. Stabilność partnerstw i sieci organizacji zmienia się, ale jest większa w przypadku sieci młodych ludzi.

Program ma duże znaczenie dla zapewnienia długoterminowej stabilności typu działań, które wspiera. Działania takie prawdopodobnie nie mogłyby być finansowane z innych źródeł. W obecnej sytuacji gospodarczej zainteresowane strony nie mają zwykle dostępu do dodatkowego budżetu. W związku z tym możliwości zwiększenia poziomu współfinansowania są ograniczone. Współfinansowanie powinno być jednak w miarę możliwości wymagane, ponieważ wzbudza poczucie odpowiedzialności i mobilizuje dodatkowe źródła.

4.2.3. *Wydajność*

Program znajduje się na dobrej drodze jeśli chodzi o wydatki, a wysoki wskaźnik absorpcji środków wynika z dużego zaangażowania zainteresowanych stron.

Chociaż koszty zarządzania całym Programem wydają się stosunkowo wysokie, wytłumaczeniem jest zaangażowanie oddolnych organizacji młodzieżowych, które składają wnioski po raz pierwszy i są często niedoświadczone. Agencje krajowe rozwinęły podejście zapewniające silne wsparcie, które ma również duży wpływ na rozwijanie zdolności tych organizacji. Ponadto skupianie uwagi na małych projektach prowadzi do stosunkowo dużej liczby projektów, które należy wybrać, objąć umową i monitorować. Wreszcie wnioski są przyjmowane pięciokrotnie w ciągu roku, aby stworzyć więcej możliwości złożenia wniosku i nie spowolnić tempa działań. W związku z tym zasoby związane z zarządzaniem są potrzebne, żeby wesprzeć ukierunkowaną działalność Programu i budowanie zdolności zgodnie z jego celami.

Podział budżetu jest właściwy i pewna elastyczność umożliwia agencjom krajowym przenoszenie środków budżetowych między poddziałaniami, aby dostosować podział do rzeczywistych potrzeb. Ogólnie agencje krajowe uważają, że liczba ich pracowników jest wystarczająca do realizacji zadań, które niektóre z nich oceniają jako stosunkowo duże obciążenie administracyjne, chociaż większość chciałaby zwiększyć swoje dokonania.

---

⁵ Badanie wśród osób niebędących uczestnikami.

Ulepszenia niektórych narzędzi, takich jak narzędzie monitorowania YouthLink, potencjalnie może zmniejszyć to obciążenie.

Proces składania wniosków nie stwarza istotnych problemów związanych z procedurami selekcji i informacjami dotyczącymi miejsca składania wniosków (procedury scentralizowane lub zdecentralizowane). Obciążenie administracyjne związane z wypełnieniem formularza wniosku i sprawozdawczością jest na ogół oceniane jako wysokie w stosunku do dostępnych środków budżetowych na projekty. Wzywa się do dalszego uproszczenia, eliminacji żargonu oraz udostępnienia elektronicznych narzędzi składania wniosków i sprawozdań.

Podział zadań pomiędzy agencjami krajowymi a Agencją Wykonawczą (EACEA) jest zwykle jasny, także w przypadku gdy działanie wdrażane jest na obu poziomach. Pomocna byłaby jednak dalsza decentralizacja. Wdrażanie scentralizowane jest nadal pożądane dla a) poddziałań z budżetem zbyt ograniczonym, by je skutecznie wdrażać na poziomie zdecentralizowanym oraz b) projektów obejmujących zainteresowane strony/beneficjentów na poziomie UE.

Narzędzia zarządzania znacznie ulepszono w stosunku do poprzedniego programu. Monitorowanie opiera się na wskaźnikach i opracowano wiele standardowych formatów. Ponadto beneficjenci są bardzo zadowoleni ze struktur realizujących Program.

4.2.4. Ogólne skutki Programu

Istnieje duża zbieżność ocen krajowych ze sobą oraz z oceną na poziomie europejskim, zwłaszcza jeśli chodzi o wpływ Programu.

Udział w Programie postrzegany jest jako ważne doświadczenie związane z uczeniem się. „[Program] stanowi istotny wkład w promowanie uczenia się „pozaformalnego” oraz promowanie i rozwijanie kompetencji kluczowych. Ponadto (...) Program pomaga wyróżnić uczenie się „pozaformalne” jako oddzielny obszar nabywania umiejętności.” (DE). „[Program] zmienia życie beneficjentów i zwiększa ich szanse na zdobycie wykształcenia i zatrudnienia.” (UK).

To doświadczenie uczenia się w otoczeniu pozaformalnym może być pomostem ku edukacji i szkoleniom formalnym: „Program stwarza uczestnikom możliwości, których nie znaleźliby w formalnych instytucjach edukacyjnych. Te dodatkowe możliwości zwiększają również chęć uczestników, którzy nie radzą sobie w formalnym systemie edukacji, do pozostania w sektorze edukacji formalnej lub powrotu do niego. Wydaje się, że poprzez uczestnictwo w Programie można skłonić do nauki niektóre z grup młodzieży, do których trudno jest dotrzeć, przyczyniając się w ten sposób do realizacji krajowego priorytetu, jakim jest ukończenie szkoły ponadgimnazjalnej przez 95 % populacji.” (DK). „Szerszy wpływ społeczny i skutki uboczne [Programu] obejmują stymulację innowacji i zwiększenie motywacji młodych ludzi do nauki.” (NL).

W odniesieniu do uczestnictwa i aktywnej postawy obywatelskiej: „Z perspektywy europejskiej polityki dotyczącej młodzieży Program jest ważnym narzędziem edukacyjnym pobudzającym zainteresowanie europejskimi realiami społecznymi i politycznymi i postawą obywatelską opartą na wartościach europejskich.” (RO). „Działania (...) poprawiają

wizerunek UE w oczach młodzieży. (...) Program w dużym stopniu poprawia świadomość społeczną uczestników oraz ich poczucie odpowiedzialności i dojrzałość.” (DK).

Sprawozdania krajowe zawierają informacje o otwartości Programu wobec mniej uprzywilejowanej młodzieży: „Bezrobotna młodzież (...) otrzymała ukierunkowane oferty. Nawiązano także współpracę z estońskim funduszem ubezpieczeń na wypadek bezrobocia.” (EE). „Wielu z młodych uczestników jest po raz pierwszy nie tylko poza Szwecją, ale także poza rodzinnym regionem.” (SE).

Uważa się, że Program ma duży wpływ na profesjonalizację pracy z młodzieżą: „Program ma istotny wymiar edukacyjny, zapewniając stały napływ nowych kompetentnych uczestników krajowej i europejskiej polityki dotyczącej młodzieży. Szkolenia w ramach Programu, są wysokiej jakości, ukierunkowane i dotyczą aktualnych problemów.” (FI). „Dla promotorów wartość dodaną Programu stanowią z jednej strony (dalsze) szkolenia ich pracowników dotyczące dziedzin i metod pracy w zakresie międzynarodowych działań młodzieży, a z drugiej strony utworzenie i rozwój struktur sieci oraz rozszerzenie lub ukierunkowanie ich oferty.” (DE). „Dzięki swojej rozszerzonej dostępności Program zdołał przyciągnąć nowe organizacje, a także kategorie młodzieży o ograniczonym dostępie do zwykłych programów edukacyjnych.” (RO). „Jest mało prawdopodobne, by projekt kontynuowano w przypadku wstrzymania finansowania, ponieważ rząd niderlandzki nie przejmie tego finansowania, a większość beneficjentów stwierdza, że bez finansowania nie rozpoczęliby projektu. Rozpowszechnianie i wykorzystywanie wyników projektu przebiega bez zakłóceń.” (NL).

W sprawozdaniach krajowych informuje się o szerszym oddziaływaniu systemowym Programu: „Program wytworzył istotną unijną wartość dodaną na szczeblu krajowym. Wprowadził pojęcie edukacji „pozaformalnej” w dziedzinie edukacji. (...) Dodatkowo (...) Program ten stanowi znaczący wkład w tworzenie polityki dotyczącej młodzieży w Turcji.” (TR). „Nowe prawo w sprawie pracy z młodzieżą wprowadzone 1 września 2010 r. w pewnym stopniu opiera się na doświadczeniach zebranych podczas Programu, na przykład podkreśla znaczenie uczenia się nieformalnego i „pozaformalnego” w pracy z młodzieżą.” (EE). „Uczenia się „pozaformalne” ma zasadnicze znaczenie w Programie i stanowi istotny atut ułatwiający młodzieży przejście od nauki do aktywności zawodowej. Program ten jest silnie powiązany z krajowymi priorytetami i odgrywa istotną rolę w ich wspieraniu. Spośród rozwiązań krajowych, na które wpłynął Program, można wymienić takie programy krajowe jak „Service volontaire d'orientation” (...) inspirowany wolontariatem europejskim.” (LU).

Znaczenie Programu w kontekście krajowym ilustruje szereg dalszych przykładów: „Program odgrywa szczególną rolę, ponieważ na szczeblu krajowym nie wprowadzono spójnej polityki dotyczącej młodzieży. Umożliwia on realizację europejskiej polityki [dotyczącej młodzieży] na szczeblu krajowym, w związku z czym agencja krajowa odgrywa ważną rolę w tej dziedzinie w Polsce. (...) [Program] jest najważniejszym narzędziem wykorzystywanym do promowania i wdrażania edukacji „pozaformalnej” w Polsce. (...) W niektórych obszarach (wymiana wielostronna, w szczególności z państwami spoza UE) [Program] jest niezastąpiony. (...) [Program] stwarza duże możliwości rozwoju organizacjom młodzieżowym, zarówno w odniesieniu do wykorzystywania szerokiego zakresu możliwości współfinansowania działań, jak i rozwoju osobistego pracowników.” (PL). „Szeroka gama działań i rodzajów działalności stwarza grupom docelowym różnorodne możliwości, które nie są dostępne w systemie krajowym.” (DK). „Program stwarza szereg możliwości, które nie

istnieją gdzie indziej, na przykład poprzez wyjątkową koncepcję wolontariatu europejskiego lub wsparcie inicjatyw lokalnych młodzieży, które umożliwiają jej zapoznanie się po raz pierwszy z zarządzaniem projektami.” (CZ). „Program wspiera działania, dla których nie jest dostępne praktycznie żadne inne finansowanie.” (BE-NL). „Program [wspiera] sektor młodzieży na Malcie, umożliwiając organizacjom młodzieżowym organizowanie działań, które nie byłyby możliwe bez jego pomocy.” (MT).

5. GŁÓWNE ZALECENIA I KOMENTARZE KOMISJI

Oceniający przedstawili szereg zaleceń, które stanowią nieocenioną informację zwrotną i materiał do przemyśleń zarówno w odniesieniu do trwającej realizacji Programu, jak i koncepcji przyszłego programu. Główne zalecenia wyszczególniono poniżej (kursywą), łącznie ze wskazaniem, jak Komisja zmierza na nie odpowiedzieć.

5.1. Doprecyzowanie celów przyszłego programu

Mimo że nastąpiła poprawa w porównaniu z poprzednim programem, nadal istnieje możliwość poprawy logiki interwencji Programu.

Komisja zamierza zmniejszyć liczbę działań proponowanych w przyszłym programie, w celu jego usprawnienia i uproszczenia, zwiększając jego czytelność i widoczność oraz wymierność jego wyników.

5.2. Rozważenie zwiększenia nacisku na zdolność do zatrudnienia

Nowe strategie stanowiące podstawę przyszłych programów sugerują zwrócenie większej uwagi na zdolność do zatrudnienia. Należy to jednak osiągnąć, nie zapominając o celach dotyczących uczestnictwa i społeczeństwa obywatelskiego.

W kontekście programu Mobilna młodzież i strategii Europa 2020 Komisja zamierza zwiększyć nacisk na wymiar edukacyjny działań proponowanych młodzieży, w celu jak najskuteczniejszego wsparcia zdobywania umiejętności i kompetencji poprzez takie pozaformalne działania.

5.3. Utrzymanie połączenia wsparcia dla organizacji młodzieżowych i osób pracujących z młodzieżą z bezpośrednimi dotacjami dla młodzieży

Wzmocnienie możliwości pracy z młodzieżą przyczynia się do poprawy jakości i nadal konieczne jest finansowanie uczestnictwa młodzieży w działaniach w zakresie uczenia się „pozaformalnego”. Obecna równowaga jest właściwa i zmiana w kierunku wsparcia dla organizacji młodzieżowych i osób pracujących z młodzieżą kosztem dotacji dla młodzieży nie jest pożądana, ponieważ jest niewiele innych środków umożliwiających jej udział w działaniach, które mogą być objęte Programem.

Komisja podziela pogląd, że przyszły program powinien nadal koncentrować się na bezpośrednim wsparciu młodzieży, uwzględniając skuteczność działań i fakt, iż w niektórych państwach są to jedyne działania oferowane na poziomie ponadnarodowym. Z drugiej strony należy zastanowić się, w jakim stopniu można rozszerzyć wpływ poprzez zwiększenia wsparcia dla pracy z młodzieżą. W przyszłym programie konieczne będzie zachowanie właściwej równowagi między tymi dwoma celami.

5.4. Dalsze wspieranie świadectwa Youthpass

Aby zwiększyć znaczenie świadectwa Youthpass, należy zwiększyć liczbę działań promocyjnych i informacyjnych.

Świadectwo Youthpass zostało wprowadzone w 2007 r. i początkowo stosowano je tylko w niektórych działaniach Programu. Obecnie Komisja zamierza promować je szerzej.

5.5. Dalsze promowanie możliwości finansowania działań skierowanych do mniej uprzywilejowanej młodzieży i określenie kosztów kwalifikujących się do finansowania ze środków Programu

Dodatkowe możliwości finansowania oferowane dla mniej uprzywilejowanej młodzieży można lepiej zdefiniować i promować.

Komisja zamierza uwzględnić to zalecenie przy określaniu przyszłych zasad finansowania.

5.6. Lepsze informowanie młodzieży poprzez dodatkowe strategie komunikacyjne

Wydaje się, że organizacje młodzieżowe i osoby pracujące z młodzieżą są odpowiednio informowane. Należy zatem innymi kanałami zwiększyć widoczność i promocję Programu, aby dotrzeć do szerszego kręgu osób. Propozycje obejmą działania promocyjne za pośrednictwem szkół, lepsze wykorzystanie internetu (poprzez przekazywanie informacji, które w większym stopniu odpowiadają zainteresowaniom młodzieży) oraz wykorzystanie mediów społecznościowych.

Komisja zamierza uwzględnić to zalecenie w obu aspektach: lepszego rozpowszechniania i wykorzystania wyników projektów, które otrzymały dotację (w szczególności poprzez platformę mającą na celu eksponowanie rezultatów różnych programów europejskich w dziedzinie edukacji i kultury); zwiększonej widoczności Programu (ewentualnie poprzez wykorzystanie nowych mediów społecznościowych).

5.7. Rozważanie środków na rzecz ograniczenia obciążeń administracyjnych

Finansowanie stosunkowo małych projektów, w których biorą udział organizacje oddolne, jest celowym wyborem w ramach Programu, zgodnie z jego podstawami prawnymi. Wybór ten z jednej strony przyczynia się do rozwijania zdolności, ale z drugiej strony powoduje

stosunkowo duże obciążenie administracyjne i koszty zarządzania. Zaleca się zbadanie, czy można je ograniczyć poprzez wdrożenie środków w zakresie efektywności.

Należy uprościć wdrożenie przyszłego programu za pomocą różnych środków (usprawnienie proponowanych działań, zapewnienie optymalnej równowagi między kosztami a korzyściami kontroli, częstsze odwoływanie się do uproszczonych form finansowania ryczałtowego...), aby był on bardziej przyjazny dla beneficjentów, ale także mniej kosztowny dla organów wdrażających pod względem zasobów administracyjnych. Niektóre środki zostaną już wprowadzone w ramach obecnego Programu.

5.8. Poprawa systemu monitorowania

Przydatne byłoby przekształcenie systemu monitorowania w szerzej zakrojony instrument zarządzania.

Komisja rozpoczęła już proces mający na celu określenie bardziej odpowiedniego systemu zarządzania i monitorowania dla przyszłego programu. W procesie tym bierze udział grupa użytkowników obejmująca agencje krajowe.

6. WNIOSKI KOMISJI

Pozytywna ocena wynikająca z niniejszej oceny okresowej potwierdza wyniki badania monitorującego przeprowadzonego w 2010 r. w różnych kategoriach beneficjentów Programu, które wykazało między innymi, że:

- 77 % młodych uczestników nauczyło się skuteczniej poszukiwać szans rozwoju osobistego i zawodowego, a 66 % uważa, że dzięki doświadczeniom uzyskanym w ramach projektów wzrosły ich szanse na rynku pracy;
- 88 % osób pracujących z młodzieżą sądzi, że zdobyło umiejętności i wiedzę, których nie mogłoby uzyskać w ramach projektów organizowanych na szczeblu krajowym;
- 92 % przedstawicieli organizacji młodzieżowych w pełni lub częściowo zgodziło się ze stwierdzeniem, że udział w projekcie współfinansowanym przez program „Młodzież w działaniu” poprawił ich umiejętności w zakresie zarządzania projektami.

Komisja zamierza wdrożyć wszystkie zalecenia wydane przez oceniających w celu dalszej poprawy efektywności i skuteczności Programu, do którego z roku na rok napływa coraz więcej wniosków o dotację. Rezultatem niektórych z tych zaleceń będzie plan działania mający na celu usprawnienie już teraz zarządzania obecnym Programem, natomiast pozostałe przyczynią się do określenia działań, które zostaną zaproponowane młodzieży na poziomie europejskim po zakończeniu obecnego programu „Młodzież w działaniu”.

„Młodzież w działaniu” - wyniki 2007-2009

	Wynik (mln EUR)	Liczba wybranych projektów	Liczba uczestników w
Młodzież dla Europy			
1.1 Wymiana młodzieży	82,293	3 947	123 286
1.2 Wsparcie dla inicjatyw młodzieży	29,244	3 970	40 396
1.3 Projekty w dziedzinie demokracji uczestniczącej	21,315	301	22 647
Wolontariat europejski			
Wolontariat europejski	128,023	6 675	16 491
Młodzież w świetle			
3.1 Współpraca z państwami sąsiadującymi z UE	23,140	1 511	40 807
3.2 Współpraca z innymi państwami	7,360	85	-
Systemy wsparcia młodzieży			
4.1 Wsparcie organizacji aktywnych w dziedzinie młodzieży na płaszczyźnie europejskiej	8,965	275	-
4.2 Wsparcie dla Europejskiego Forum Młodzieży	6,855	-	-
4.3 Szkolenie i łączenie w sieci osób pracujących z młodzieżą i organizacji młodzieżowych	37,634	4 630	88 313
4.4 Projekty stymulujące innowacyjność i jakość	2,314	28	-
4.5 Działania obejmujące informowanie młodzieży oraz osób pracujących z młodzieżą i w organizacjach młodzieżowych	2,448	37	-
4.6 Partnerstwo	1,950	30	11 785
4.7 Wsparcie dla struktur Programu	39,552	-	-
4.8 Zwiększanie wartości Programu	1,311	-	-
Wsparcie europejskiej współpracy w dziedzinie młodzieży			
5.1 Spotkania młodzieży i osób odpowiedzialnych za politykę dotyczącą młodzieży	10,363	283	37 432
5.2 Wsparcie działań prowadzących do lepszego zrozumienia młodzieży i wiedzy na jej temat	0,134	-	-
5.3 Współpraca z organizacjami międzynarodowymi	2,476	-	-
Ogółem	405,377	21 772	381 157